

→ संच क्रमांक

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET NO. 452997

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य क्षमता चाचणी

एकूण प्रश्न : 100

एकूण गुण : 100

वेळ : 1 (एक) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे

शेवटचा अंक

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

(ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्दणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे घ्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नांकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी 25% किंवा 1/4 गुण वजा/कमी करण्यात येतील.”

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपल्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेबिना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. कोणत्या अंतराळ संस्थेने अंतराळातून शुक्राच्या पृष्ठभागाची पहिली दृश्यमान प्रकाश प्रतिमा प्रकाशित केली आहे?
- (1) ईसा (2) जे ए एक्स ए (3) नासा (4) सी एन ए
- Which space agency has released the first visible light images of the surface of venus from space ?
- (1) ESA (2) JAXA (3) NASA (4) CNA

2. 'सस्टेनेबल इंटरनॅशनल फायनान्सिंग स्कीम' कोणत्या जागतिक संघटनेशी संबंधित आहे?
- (1) जी20 (2) आसियान (3) ब्रिक्स (4) सार्क
- 'Sustainable international financing scheme' is associated with which global association ?
- (1) G20 (2) ASEAN (3) BRICS (4) SAARC

3. ग्राहक संरक्षण कायदा 2019 च्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे?
- (a) हा कायदा 20 जुलै 2020 पासून लागू झाला.
- (b) ई-कॉमर्स प्लॅटफॉर्मवरील अनुचित व्यापार प्रतिबंध नियमांचा समावेश या कायद्यात करण्यात आला आहे.
- (c) ग्राहक विवाद निवारण आयोगाच्या नियमानुसार 10 लाख रुपयांपर्यंतच्या तक्रारींसाठी कुठलेही शुल्क आकारले जाणार नाही.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) विधाने (a) व (c) (2) विधान (a)
- (3) विधाने (b) व (c) (4) विधान (c)

Which of the following statement is **incorrect** in respect of the Consumer Protection Act 2019 ?

- (a) This act came into force on 20th July 2020.
- (b) Unfair trade prohibition rules on e-commerce platforms are included in this act.
- (c) As per the rules of the consumer Disputes Redressal Commission no charges will be levied for complaints upto ₹ 10 lakhs.

Answer Options :

- (1) Statements (a) and (c) (2) Statement (a)
- (3) Statements (b) and (c) (4) Statement (c)

4. नुकताच प्रक्षेपित केलेला एन आर ओ एल - 85 हा कोणत्या देशाचा गुप्तचर उपग्रह आहे?
- (1) रशिया (2) इस्त्राएल (3) फ्रान्स (4) यु.एस.ए.
- NROL-85, which was launched recently, is an intelligence satellite of which country ?
- (1) Russia (2) Israel (3) France (4) USA

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

5. ओमिक्रॉन प्रकार शोधणारे भारतातील पहिले आर टी – पी सी आर किट; 'ओमिशुअर' कोणत्या कंपनीने विकसित केले आहे?

- (1) टाटा एमडी (2) पिरॅमल (3) सन फार्मा (4) अपेक्स फार्मा

Indias First RT-PCR kit to detect the Omicron Variant, named 'Omisure' is developed by which company ?

- (1) Tata MD (2) Piramal (3) Sun Pharma (4) Apex Pharma

6. खालील वर्णनावरून व्यक्ती ओळखा :

- (a) 2013 मध्ये त्यांनी प्रथम 'माई' या चित्रपटामध्ये काम केले.
 (b) ग्रॅमी पुरस्काराकरीता नामांकन मिळवलेल्या पहिल्या भारतीय गायिका.
 (c) त्यांना नुकतेच महाराष्ट्र भूषण 2021 ने सन्मानित करण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) लता मंगेशकर (2) आशा भोसले
 (3) कृष्णा कल्ले (4) शांता आपटे

Identify the person from the following discription :

- (a) In 2013 she acted in the film 'mai' for the first time.
 (b) The first Indian singer to be nominated for a Grammy Award.
 (c) She was recently awarded the Maharashtra Bhushan Award 2021.

Answer Options :

- (1) Lata Mangeshkar (2) Asha Bhosale
 (3) Krishna Kalle (4) Shanta Apte

7. कोणत्या संस्थेने चेक पेमेंटसाठी 'पॉझिटिव्ह पे सिस्टम (PPS)' विकसित केले आहे?

- (1) नॅशनल पेमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया
 (2) भारतीय रिझर्व्ह बँक
 (3) नीति आयोग
 (4) अर्थ मंत्रालय

Which institution has developed the 'Positive Pay System (PPS)' for Cheque Payment ?

- (1) National Payments Corporation of India
 (2) Reserve Bank of India
 (3) Niti Aayog
 (4) Ministry of Finance

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

8. भारताच्या महत्वाकांक्षी 'गगनयान' या अंतरिक्ष मोहिमेला खालीलपैकी कोणत्या देशाचे महत्वपूर्ण सहकार्य लाभले आहे?

(1) जपान	(2) दक्षिण कोरिया
(3) संयुक्त अरब अमिरात	(4) फ्रांस

Which one of the following country has provided instrumental support to India's ambitious space mission 'Gaganyaan' ?

(1) Japan	(2) South Korea
(3) United Arab Emirates (UAE)	(4) France

9. राष्ट्रीय वित्तीय अहवाल प्राधिकरण (NFRA) चे अध्यक्ष म्हणून कोणाची नियुक्ती करण्यात आली आहे?

(1) अजय भूषण पांडे	(2) नंदन निलेकणी
(3) अझीम प्रेमजी	(4) क्रिस गोपालकृष्णन

Who has been appointed as the chairman of the National Financial Reporting Authority (NFRA) ?

(1) Ajay Bhushan Pandey	(2) Nandan Nilekani
(3) Azim Premji	(4) Kris Gopalakrishnan

10. सर्वोच्च न्यायालयाने ऑक्टोबर 2021 मध्ये न्यायमूर्ती आर.व्ही. रवीन्द्रन समिती खालीलपैकी कोणत्या उद्देशासाठी नेमली आहे?

(1) आय.पी.एल. स्पॉट फिक्सींग घोटाळा चौकशी समिती
(2) पेगॅसस प्रकरणासाठी चौकशी समिती
(3) आधार कार्ड धोरण निश्चिती
(4) यापैकी एकही नाही

The Supreme Court has appointed Justice R.V. Ravindran Committee in October 2021 for which of the following purpose ?

(1) IPL spot fixing scam enquiry
(2) Pegasus snooping row enquiry
(3) Aadhar Card Policy confirmation
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

11. कोणत्या केंद्रीय मंत्रालयाने 'My CGHS' मोबाईल ॲप्लीकेशन लाँच केले?

- (1) शिक्षण मंत्रालय (2) आरोग्य मंत्रालय
(3) पर्यटन मंत्रालय (4) सांस्कृतिक मंत्रालय

Which Union Ministry launched 'My CGHS' Mobile application ?

- (1) Ministry of Education (2) Ministry of Health
(3) Ministry of Tourism (4) Ministry of Culture

12. कोणत्या देशाने 2022 चा 'कॉम्पेटिस् ॲक्ट' लाँच केला?

- (1) रशिया (2) अमेरिका (3) इंग्लंड (4) ऑस्ट्रेलिया

Which country launched the 'COMPETES ACT' of 2022 ?

- (1) Russia (2) USA (3) UK (4) Australia

13. 16 वी जागतिक युवा तिरंदाजी स्पर्धा ऑगस्ट 2021 मध्ये खालीलपैकी कोणत्या देशात पार पडली आहे?

- (1) दक्षिण कोरिया (2) पोलंड (3) भारत (4) ऑस्ट्रेलिया

16th World Youth Archery Championship was held in August 2021 in which of the following nation ?

- (1) South Korea (2) Poland (3) India (4) Australia

14. 'कुष्ठरोगासाठीचा आंतरराष्ट्रीय गांधी पुरस्कार-2021' कोणाला प्रदान करण्यात आला आहे?

- (1) डॉ. भूषण कुमार (2) डॉ. जी.पी. तलवार
(3) डॉ. एम.डी. गुप्ते (4) डॉ. अतुल शहा

Who has been awarded the 'International Gandhi Award for Leprosy-2021' ?

- (1) Dr. Bhushan Kumar (2) Dr. G.P. Talwar
(3) Dr. M.D. Gupte (4) Dr. Atul Shah

15. पशुधन गणना 2019 नुसार महाराष्ट्र राज्याचा देशामध्ये पशुधनाच्या बाबतीत कितवा क्रमांक लागतो?

- (1) पहिला (2) तिसरा (3) सातवा (4) नववा

According to livestock census 2019, what is the rank of Maharashtra in terms of livestock among the country ?

- (1) First (2) Third (3) Seventh (4) Ninth

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

16. राज्यपाल पदाच्या कालावधीबाबत खालीलपैकी कोणती कथने बरोबर आहेत?

- (a) राष्ट्रपतींची मर्जी असेपर्यंत राज्यपाल आपल्या पदावर राहतात.
- (b) राज्यपाल स्वखुशीने आपल्या पदाचा राजीनामा देऊ शकतात.
- (c) राज्यपालांची नियुक्ती सर्वसाधारणपणे पाच वर्षासाठी असते.
- (d) दुसरी व्यक्ती पद स्विकारेपर्यंत राज्यपाल आपल्या पदावर राहतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त विधाने (a), (b) व (c) बरोबर आहेत
- (2) फक्त विधाने (a), (b) व (d) बरोबर आहेत
- (3) फक्त विधाने (b), (c) व (d) बरोबर आहेत
- (4) सर्व विधाने बरोबर आहेत

Which of the following are the **correct** statements regarding the tenure of a Governor of the State ?

- (a) Governor remains in his office as long as President of India wishes.
- (b) Governor may resign voluntarily.
- (c) The appointment of Governor is generally for 05 years.
- (d) Governor remains in his office until another person takes charge.

Answer options :

- (1) Only statements (a), (b) and (c) are correct
- (2) Only statements (a), (b) and (d) are correct
- (3) Only statements (b), (c) and (d) are correct
- (4) All statements are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

17. राज्य लोकसेवा आयोगाबाबत कोणता/कोणती विधाने बरोबर नाहीत?

- (a) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 315 ते 323 मध्ये तरतूद.
- (b) हे आयोग राज्यशासन तसेच केंद्रशासनासाठी कार्य करते.
- (c) या आयोगाने निवड केलेल्या प्रशासकीय अधिकाऱ्यांच्या नेमणूका केंद्रशासन करीत असते.
- (d) आयोगाच्या अध्यक्ष व सदस्यांच्या नेमणूका राज्यशासनाकडून केल्या जातात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) आणि (b)
- (2) फक्त (a) आणि (c)
- (3) फक्त (b) आणि (c)
- (4) फक्त (b) आणि (d)

Which of the following statement/statements regarding State Public Service Commission is/are not correct ?

- (a) Provisions in Articles 315 to 323 of the Indian Constitution.
- (b) These Commission are working for the State Government as well as the Central Government.
- (c) The appointment of the administrative officers selected by this Commission is done by the Central Government.
- (d) The chairman and the members of the Commission are appointed by the State Government.

Answer Options :

- (1) Only (a) and (b)
- (2) Only (a) and (c)
- (3) Only (b) and (c)
- (4) Only (b) and (d)

18. भारतात संसद आणि राज्य विधान मंडळांच्या निवडणूका _____ द्वारे आयोजित केल्या जातात.

- (1) राष्ट्रपती
- (2) राज्य निवडणूक आयोग
- (3) राज्यपाल
- (4) भारताचा निर्वाचन आयोग

Elections in India for Parliament and State Legislatures are conducted by _____.

- (1) President
- (2) State Election Commission
- (3) Governor
- (4) Election Commission of India

19. भारतीय संविधानाच्या कोणत्या कलमात मुख्यमंत्री यांची कर्तव्ये स्पष्ट केली आहेत?

- (1) कलम - 163
- (2) कलम - 166
- (3) कलम - 167
- (4) कलम - 164

Which Article of the Indian Constitution defines the duties of the Chief Minister ?

- (1) Article - 163
- (2) Article - 166
- (3) Article - 167
- (4) Article - 164

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

20. खालीलपैकी कोणती समिती पंचायत राज्यासंबंधित नाही ?

(1) अशोक मेहता समिती	(2) राजमन्नार समिती
(3) थंगन समिती	(4) एल.एम. सिंघवी समिती

Which of the following Committee is **not** related to the Panchayati Raj ?

(1) Ashok Mehta Committee	(2) Rajmannar Committee
(3) Thungan Committee	(4) L.M. Singhvi Committee

21. ग्रामसभेच्या रचनेतील अचूक वाक्यांचा समूह बनवा.

- (a) गावातील सर्व प्रौढ नागरिकांची मिळून ग्रामसभा तयार होते.
- (b) 18 वर्ष पूर्ण करणारा प्रत्येक मतदार ग्रामसभेचा सभासद बनतो.
- (c) ग्रामसभेला निवडणूक असते.
- (d) ग्रामपंचायतीचे सर्व मतदार ग्रामसभेचे सभासद असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) आणि (c)	(2) फक्त (b), (c) आणि (d)
(3) फक्त (a), (b) आणि (d)	(4) वरील सर्व

Make a group of **correct** sentences in the composition of the Gram Sabha :

- (a) Gram Sabha is formed from all the adult citizens of the village.
- (b) Every voter who completes 18 years of age becomes a member of Gram Sabha.
- (c) Gram Sabha has election.
- (d) All the voters of the Gram Panchayat are members of the Gram Sabha.

Answer Options :

(1) Only (a), (b) and (c)	(2) Only (b), (c) and (d)
(3) Only (a), (b) and (d)	(4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

P.T.O.

22. 73 व्या संविधान संशोधन अधिनियम, 1993 अनुसार ग्राम पंचायतींना देण्यात आलेल्या नवीन जबाबदाऱ्या.

- (a) भूमीसुधार कायदा लागू करणे
- (b) वनोद्योग, लघु व कुटीर उद्योगांचा विकास करणे
- (c) तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षणाची सुविधा उपलब्ध करून देणे
- (d) गावांतील जनतेसाठी मनोरंजनाची व्यवस्था करणे

वरीलपैकी कोणता/कोणते वाक्य बरोबर नाही ?

- (1) फक्त (b) (2) फक्त (d)
- (3) फक्त (a) आणि (d) (4) फक्त (b) आणि (c)

New responsibilities given to Gram Panchayats as per 73rd Constitution Amendment Act, 1993.

- (a) Enforcement of Land Reforms Act
- (b) To develop forest industries, small and cottage industries
- (c) Facilitate technical and vocational education
- (d) To arrange entertainment for the people of the village.

Which of the above statement/statements is/are incorrect ?

- (1) Only (b) (2) Only (d)
- (3) Only (a) and (d) (4) Only (b) and (c)

23. प्रत्येक राज्याला महाधिवक्ता असावा असे कोणत्या कलमात नमूद केले आहे?

- (1) कलम 194 (2) कलम 177 (3) कलम 197 (4) कलम 165

Which article states that each state shall have an Advocate General ?

- (1) Article 194 (2) Article 177 (3) Article 197 (4) Article 165

24. भारतीय राज्यघटनेच्या मसुदा समितीचे खालीलपैकी कोण सदस्य होते?

- (1) वल्लभभाई पटेल (2) जवाहरलाल नेहरू
- (3) अल्लादी कृष्णस्वामी अय्यर (4) डॉ. राजेंद्र प्रसाद

Who among the following was the members of the drafting committee of the Indian Constitution ?

- (1) Vallabhbhai Patel (2) Jawaharlal Nehru
- (3) Alladi Krishnaswamy Iyer (4) Dr. Rajendra Prasad

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

25. भारतीय राज्यघटनेतील खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य ब्रिटिश राज्यघटनेतून घेतलेले नाही?

- (1) सरकारचे संसदीय स्वरूप
- (2) सरकारचे मंत्रिमंडळ स्वरूप
- (3) कायद्याचे राज्य
- (4) समवर्ती सूची

Which among the following features of Indian Constitution is not borrowed from British Constitution ?

- (1) Parliamentary form of Government
- (2) Cabinet form of Government
- (3) Rule of Law
- (4) Concurrent List

26. भारताच्या दळणवळण क्षेत्राच्या विकासाविषयी खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (a) सार्वजनिक बांधकाम खाते लॉर्ड डलहौसीच्या काळात निर्माण केले गेले.
- (b) लॉर्ड कॉर्नवॉलीस व जॉन शोअरच्या काळात रस्त्यांच्या बांधकामास मोठी चालना मिळाली.
- (c) रेल्वेच्या सुरुवातीच्या काळात ब्राड गेजचे मार्ग बांधण्यात आले.
- (d) नागपूर परिषदेने सरकारला 'वीस वर्षांची रस्ता सुधार योजना' सादर केली.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a), (b) आणि (d) विधाने बरोबर आहेत.
- (2) (a) आणि (d) विधाने बरोबर आहेत.
- (3) (a), (b) आणि (c) विधाने बरोबर आहेत.
- (4) (b), (c) आणि (d) विधाने बरोबर आहेत.

Which of the following statements are **true** regarding the development of transport infrastructure in India ?

- (a) The Public Work Department was created during the time of Lord Dalhousie.
- (b) During the reigns of Lord Cornwallis and John Shore road construction gained momentum.
- (c) Broad gauge tracks were built during the early days of the railway.
- (d) Nagpur Council presented 'Twenty Years Road Development Programme' to the Government.

Answer options :

- (1) (a), (b) and (d) statements are correct
- (2) (a) and (d) statements are correct
- (3) (a), (b) and (c) statements are correct
- (4) (b), (c) and (d) statements are correct

27. योग्य जोड्या लावा.

(A)	(B)
(a) 1890, मुंबई गिरणी कामगार संघटना	(i) लाला लजपतराय
(b) 1918, अहमदाबाद टेक्सटाईल लेबर असोशिएशन	(ii) बी.पी. वाडीया
(c) 1918, मद्रास लेबर युनियन	(iii) महात्मा गाँधी
(d) 1920, ऑल इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेस	(iv) नारायण मेघाजी लोखंडे

पर्यायी उत्तरे :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(i)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the pair.

(A)	(B)
(a) 1890, Mumbai Mill Workers Union	(i) Lala Lajpatrai
(b) 1918, Ahmadabad Textile Labour Association	(ii) B.P. Wadiya
(c) 1918, Madras Labour Union	(iii) Mahatma Gandhi
(d) 1920, All India Trade Union Congress	(iv) Narayan Meghaji Lokhande

Answer options :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(i)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

28. काँग्रेस अधिवेशनाचे स्थळ व त्याच्या अध्यक्षांच्या नावाच्या जोड्या लावा.

(a) प्रथम काँग्रेस अधिवेशन, मुंबई (1885)	(i) जॉर्ज युल
(b) दुसरे काँग्रेस अधिवेशन, कलकत्ता (1886)	(ii) बद्रुद्दीन तय्यबजी
(c) तिसरे काँग्रेस अधिवेशन, मद्रास (1887)	(iii) वामेशचंद्र बॅनर्जी
(d) चौथे काँग्रेस अधिवेशन, अलाहाबाद (1888)	(iv) दादाभाई नौरोजी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the pair place of the Congress Session and his Presidents name.

(a) First Congress Session, Mumbai (1885)	(i) George Yul
(b) Second Congress Session, Calcutta (1886)	(ii) Badruddin Tayyabji
(c) Third Congress Session, Madras (1887)	(iii) Womeshchandra Banarjee
(d) Fourth Congress Session, Allahabad (1888)	(iv) Dadabhai Naoroji

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

29. 1847 मध्ये मुंबई बंदर व कापूस उत्पादन करणारे विभाग यांना जोडणारी रेल्वे सुरू करावी अशी मागणी प्रथम कोणी केली होती?

(1) ब्राईट	(2) जॉन लॉईट	(3) विलोगबी	(4) प्रेस्कॉट

In 1847 who was the first to demand the launch of a railway connecting the Mumbai port and the cotton producing regions ?

(1) Bright	(2) George Layite	(3) Willogby	(4) Prescott

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

30. इ.स. 1935 च्या भारत शासन कायद्याद्वारे कोणती संस्था स्थापनेची तरतूद केली?

(a) फेडरल कोर्ट	(b) रिजर्व बँक ऑफ इंडिया
(c) फेडरल रेल्वे	(d) हाय कमिशनर

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) व (d)	(2) (a), (b) व (c)
(3) (a), (b) व (d)	(4) यापैकी सर्व

Government of India Act of 1935 provided for establishment of which institutes ?

(a) Federal Court	(b) Reserve Bank of India
(c) Federal Railway	(d) High Commissioner

Answer options :

(1) (a), (c) and (d)	(2) (a), (b) and (c)
(3) (a), (b) and (d)	(4) All of the above

31. ब्रिटिशांच्या व्यापारवादी अर्थव्यवस्थेचा खालील कोणता उद्देश होता?

(a) व्यापारी स्पर्धा नको	(b) जास्तीतजास्त नफा
(c) आर्थिक घटकांवर नियंत्रण	(d) भारताचा आर्थिक विकास करणे

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत?

(1) (a) आणि (b)	(2) (b) आणि (c)	(3) (c) फक्त	(4) (b) फक्त

Which of the following was the aim of 'Trading Economy' of British Government ?

(a) No Trading competition	(b) Maximum profit
(c) Control on economic factors	(d) Economic growth of India

Which of the statement given above is/are correct ?

(1) (a) and (b)	(2) (b) and (c)	(3) (c) only	(4) (b) only

32. डॉ. भाऊ दाजी लाड हे कशाचे पुरस्कर्ते होते?

(1) स्त्री वृद्धाश्रम	(2) सामाजिक भेदभाव
(3) विधवा पुनर्विवाह	(4) ख्रिस्ती धर्म

What Dr. Bhau Daji Lad was the proponent of ?

(1) Female old age home	(2) Social discrimination
(3) Widow remarriage	(4) Christianity

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

33. जोड्या लावून योग्य पर्याय निवडा.

(a) आचार्य बाळशास्त्री जांभेकर	(i) सूरत येथे मानवधर्म सभेची स्थापना
(b) दुर्गाराम मंछाराम, दादोबा पांडुरंग	(ii) ख्रिस्ती मिशनऱ्यांच्या ताब्यात गेलेल्या श्रीपाद शेषाद्री परळीकर यांचे शुद्धीकरण
(c) अॅनी बेझंट	(iii) नॉर्मल स्कूल व व्हिक्टोरिया इन्स्टिट्यूटची स्थापना
(d) केशवचंद्र सेन	(iv) सेंट्रल हिंदू कॉलेजची स्थापना

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Choose the correct option by matching the following :

(a) Acharya Bal Shastri Jambhekar	(i) Establishment of Manav Dharm Sabha at Surat
(b) Durgaram Manchharam, Dadoba Pandurang	(ii) Purification of Shripad Sheshadri Paralikar was done who was in the custody of Christi Missionary
(c) Annie Besant	(iii) Establishment of Normal School and Victoria Institute
(d) Keshavchandra Sen	(iv) Establishment of Central Hindu-College

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

34. संथाळांच्या उठावाबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने चुकीची आहेत?

- (a) संथाळांच्या आर्थिक शोषणाची माहिती 'पंजाब रिव्ह्यू' मध्ये आलेली आहे.
 (b) संथाळांनी 'सत्याचे राज्य' स्थापन करण्याचा निर्णय घोषित केला.
 (c) संथाळांचा पुढारी कान्हू विश्वासघाताने पकडला गेला.
 (d) ओ मॅली या अधिकाऱ्याने संथाळांच्या चकमकीचा वृत्तांत दिला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (b), (d) विधाने चुकीची आहेत   (2) (a), (b), (c) विधाने चुकीची आहेत
 (3) (b), (c), (d) विधाने चुकीची आहेत   (4) (a), (c) विधाने चुकीची आहेत

Which of the following statements are false regarding revolt of Santhala ?

- (a) Economic exploitation of Santhala is presented in Punjab Review.
 (b) Santhala declared the decision of establishment of 'State of Truth'.
 (c) Kanhu the leader of Santhala was treacherously kidnapped.
 (d) O Mauli, the officer gave the report of duel of Santhala.

Answer Options :

- (1) (b), (d) statements are false   (2) (a), (b), (c) statements are false
 (3) (b), (c), (d) statements are false   (4) (a), (c) statements are false

35. महाराष्ट्रातील गुप्तसंघटनांचे संघटक व त्यांच्या कार्यक्षेत्राच्या जोड्या लावा.

(a) श्रीधर परांजपे	(i) अमरावती
(b) डॉ. सिद्धनाथ काणे	(ii) बेळगांव
(c) दादासाहेब खापर्डे	(iii) वर्धा आणि नागपूर
(d) गंगाधर देशपांडे	(iv) यवतमाळ

पर्यायी उत्तरे :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2) (ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3) (iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4) (iv)	(ii)	(iii)	(i)

Match the following organizers of the Secret Militant Organizations in Maharashtra and their areas.

(a) Shridhar Paranjape	(i) Amravati
(b) Dr. Siddhanath Kane	(ii) Belgaum
(c) Dadasaheb Khaparde	(iii) Wardha and Nagpur
(d) Gangadhar Deshpande	(iv) Yavatmal

Answer options :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1) (iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2) (ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3) (iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4) (iv)	(ii)	(iii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

36. गोपाळ गणेश आगरकरांशी पुढीलपैकी कोणती वृत्तपत्रे संबंधित होती?

- (a) केसरी व मराठा
- (b) वऱ्हाड समाचार
- (c) सुधारक
- (d) स्वराज्य

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/त?

- (1) (a) आणि (c) फक्त
- (2) (a), (b) आणि (c) फक्त
- (3) (b) आणि (d) फक्त
- (4) (b), (c) आणि (d) फक्त

Gopal Ganesh Agarkar was related with which of the following Newspapers ?

- (a) Kesari and Maratha
- (b) Varhad Samachar
- (c) Sudharak
- (d) Swarajya

Which of the statement/s given above is/are correct ?

- (1) (a) and (c) only
- (2) (a), (b) and (c) only
- (3) (b) and (d) only
- (4) (b), (c) and (d) only

37. खालील विवरणावरून व्यक्ती ओळखा.

- (a) 'इंडिया' नावाचे वृत्तपत्र सुरू केले.
- (b) बॉम्बे असोसिएशनची स्थापना
- (c) ईस्ट इंडिया असोसिएशनची स्थापना
- (d) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसचे अध्यक्ष

पर्यायी उत्तरे :

- (1) दादाभाई नौरोजी
- (2) गोपाळकृष्ण गोखले
- (3) फिरोजशाह मेहता
- (4) दिनशा वाच्छा

Identify the person from following description :

- (a) He started the Newspaper 'India'
- (b) Establishment of Bombay Association
- (c) Establishment of East India Association
- (d) President of Indian National Congress

Answer options :

- (1) Dadabhai Naoroji
- (2) Gopal Krishna Gokhale
- (3) Firojshah Mehta
- (4) Dinshaw Wachha

38. सांप्रदायिकतेच्या वाढीसाठी कारणीभूत ठरलेली खाली दिलेली विधाने कोणाची आहेत?

- 'हिंदू व मुस्लिम ही दोन्ही राष्ट्रे असून ती विरोधी राष्ट्रे आहेत'.
- 'फोडा आणि झोडा' हे धोरण हिंदूस्थानात अंमलात आणले पाहिजे आणि मुस्लिमांना हिंदूपासून अलग केले पाहिजे.
- "महात्मा गांधीजींची सविनय कायदेभंगाची चळवळ भारताच्या पूर्ण स्वातंत्र्याकरिता नाही परंतु भारतीय मुसलमानांना हिंदू महासभेच्या वर्चस्वाखाली आणण्यासाठी आहे".
- "भारताला मातृभूमी मानणाऱ्यांचा भारत देश आहे".

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	प्राचार्य बेक	सर सय्यद अहमद	वि.दा. सावरकर	महमंद अली जिना
(2)	सर सय्यद अहमद	प्राचार्य बेक	महमंद अली जिना	वि.दा. सावरकर
(3)	वि.दा. सावरकर	महमंद अली जिना	प्राचार्य बेक	सर सय्यद अहमद
(4)	महमंद अली जिना	सर सय्यद अहमद	वि.दा. सावरकर	प्राचार्य बेक

Who made the following statements which caused the growth of Communalism ?

- Hindu and Muslim are two nations and these are two opposite countries.
- The policy of divide and beat has to be adopted in India and Muslims should be kept away from Hindu.
- Mahatma Gandhiji's Civil-Disobedience Movement is not totally for freedom of India but to keep Indian Muslims under the domination of Hindu Mahasabha.
- Those who are recognizing India as their motherland, India is their nation.

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	Principal Bake	Sir Sayyad Ahamad	V.D. Sawarkar	Mohamad Ali Jinnah
(2)	Sir Sayyad Ahamad	Principal Bake	Mohamad Ali Jinnah	V.D. Sawarkar
(3)	V.D. Sawarkar	Mohamad Ali Jinnah	Principal Bake	Sir Sayyad Ahamad
(4)	Mohamad Ali Jinnah	Sir Sayyad Ahmad	V.D. Sawarkar	Principal Bake

39. 1 नोव्हेंबर 1866 रोजी स्थापन झालेल्या ईस्ट इंडिया असोसिएशन संस्थेचा उद्देश काय होता?

- स्त्री शिक्षण
- राजकीय शिक्षण
- लोक शिक्षण
- धार्मिक शिक्षण

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत?

- (a) आणि (b)
- (b) आणि (d)
- (c) फक्त
- (d) फक्त

What was the aim of East India Association organisation, established on 1 November 1866 ?

- Female Education
- Political Education
- People Education
- Religious Education

Which of the statement given above is/are correct ?

- (a) and (b)
- (b) and (d)
- (c) only
- (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

40. बॉम्बे प्रेसिडेन्सी असोसिएशन संस्थेशी खालील कोणत्या व्यक्ती संबंधित होत्या?

(a) गोपाळ गणेश आगरकर	(b) फिरोजशाह मेहता
(c) बद्रुद्दीन तय्यबजी	(d) न्या. तेलंग

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) आणि (d) फक्त	(2) (b), (c) आणि (d) फक्त
(3) (a) आणि (b) फक्त	(4) (c) आणि (d) फक्त

Which of the following personalities were related with Bombay Presidency Association Organisation ?

(a) Gopal Ganesh Agarkar	(b) Firojshah Mehta
(c) Badruddin Tayyabji	(d) Justice Telang

Answer options :

(1) (a), (c) and (d) only	(2) (b), (c) and (d) only
(3) (a) and (b) only	(4) (c) and (d) only

41. महाराष्ट्र राज्यात 1911 ते 1921 या दशकात लोकसंख्या वाढ ऋणात्मक होती याचे कारण म्हणजे :

- (1) त्या काळातील कमी जन्मदर
- (2) साथीच्या रोगांमुळे मृत्युदरातील वाढ
- (3) पुरामुळे झालेले मृत्यु
- (4) औद्योगिककरणाचा अभाव

In the decade of 1911 to 1921 the Population Growth in the State of Maharashtra was negative. The reason behind it is _____.

- (1) Low birth rate during that period
- (2) High death due to epidemic
- (3) More deaths due to flood
- (4) Lack of industrialisation

42. महाराष्ट्र राज्य कृषी बाजार मंडळाची स्थापना _____ मध्ये झाली.

(1) 1986	(2) 1987	(3) 1988	(4) 1983

Maharashtra State Agricultural Marketing Board is established in _____.

(1) 1986	(2) 1987	(3) 1988	(4) 1983

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

43. भारतात _____ या पिकाला 'सुवर्ण तंतू' म्हणतात.

- (1) ताग (2) लोकर (3) कापूस (4) रेशीम

In India _____ is called as a 'Golden Fiber' crop.

- (1) Jute (2) Wool (3) Cotton (4) Silk

44. महाराष्ट्राच्या पश्चिमेस उत्तर-दक्षिण दिशेत कोणता पर्वत/डोंगर आहे?

- (1) सातपुडा (2) शंभूमहादेव
(3) सातमाळा (4) सह्याद्री

Which is the mountain/hill situated on the North-South direction of western Maharashtra ?

- (1) Satpura (2) Shambhu Mahadev
(3) Satmala (4) Sahyadri

45. पुढील विधाने योग्य की अयोग्य?

- (a) शेतीच्या व्यापारीकरणाने भांडवलदारी शेती प्रक्रियेला उत्तेजन मिळाले नाही.
(b) शेतीच्या व्यापारीकरणामुळे भाडेतत्वावरील वहिवाट आणि वाटे-हिस्स्यामधील जमीन लागवडीचे प्रमाण वाढले.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (b) योग्य विधाने आहेत.
(2) (a) आणि (b) योग्य विधाने नाहीत.
(3) (a) विधान चुकीचे आणि (b) विधान योग्य (बरोबर) आहे.
(4) (a) विधान योग्य (बरोबर) आणि (b) विधान चुकीचे आहे.

Following statements are **correct** or **incorrect** ?

- (a) Commercialisation of agriculture did not promote capitalist - agriculture.
(b) Commercialisation of agriculture intensified tenancy and share-cropping.

Answer options :

- (1) (a) and (b) are true statements
(2) (a) and (b) are false statements
(3) (a) is false and (b) is true statement
(4) (a) is true and (b) is false statement

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

46. महाराष्ट्रामध्ये लोहखनिजांचे साठे खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यात आहेत?

- (1) वर्धा (2) नाशिक (3) बुलढाणा (4) सिंधुदुर्ग

Iron ore reserves in Maharashtra are located in the district of _____ .

- (1) Wardha (2) Nashik (3) Buldhana (4) Sindhudurg

47. महाराष्ट्रातील शेती क्षेत्रासंबंधित काही समस्या खाली दिल्या आहेत. त्यापैकी कोणती समस्या ही सामाजिक स्वरूपाची आहे?

- (1) हवामानाची प्रतिकूल परिस्थिती (2) मर्यादित कृषी संशोधन
(3) आर्थिक भांडवलाचा अभाव (4) शेत जमिनीचे विभाजन

Following are some of the problems in the agriculture sector in Maharashtra. Which one is more social in nature ?

- (1) Adverse weather condition (2) Limited Agricultural research
(3) Lack of financial capital (4) Fragmentation of farmland

48. 2019 नुसार भारतातील देशांतर्गत उत्पन्नातील पर्यटनाचा वाटा किती टक्के आहे?

- (1) 9.0% (2) 8.4% (3) 7.3% (4) 9.34%

What is the percent share of tourism in India's domestic income as of 2019 ?

- (1) 9.0% (2) 8.4% (3) 7.3% (4) 9.34%

49. खालीलपैकी एक भारताच्या पश्चिम किनारपट्टी वरील महत्वाचे बंदर आहे.

- (1) चेन्नई (2) हल्दिया (3) कांडला (4) कोलकाता

One of the following is an important port situated on the west coast of India.

- (1) Chennai (2) Haldia (3) Kandla (4) Kolkata

50. महाराष्ट्रात 'मे' महिन्यात सरासरी तापमान सर्वात जास्त _____ या प्रदेशात असते.

- (1) किनारपट्टीचा प्रदेश (2) पश्चिम महाराष्ट्र
(3) मराठवाडा (4) पूर्व विदर्भ

The average highest temperature in the month of May is recorded in _____ region of Maharashtra.

- (1) Coastal Region (2) Western Maharashtra
(3) Marathwada (4) Eastern Vidarbha

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

51. भिलाई लोह आणि पोलाद उद्योग स्थित असलेले राज्य कोणते?

- (1) पश्चिम बंगाल (2) ओडिशा (3) छत्तीसगड (4) मध्य प्रदेश

Bhilai Iron and Steel Industry is located in the state of _____ .

- (1) West Bengal (2) Odisha (3) Chhattisgarh (4) Madhya Pradesh

52. महाराष्ट्रात राज्य शासनाने नील क्रांती धोरण केव्हा जाहीर केले?

- (1) 2017 (2) 2018 (3) 2019 (4) 2020

When State Government in Maharashtra has declared the Blue Revolution Mission ?

- (1) 2017 (2) 2018 (3) 2019 (4) 2020

53. ग्रामीण भागातील लोकसंख्या सतत कमी होत आहे. कारण :

- (a) ग्रामीण भागातील जन्मदर कमी आहे.
(b) ग्रामीण भागातून शहराकडे स्थलांतर होते.
(c) ग्रामीण भागात रोजगार उपलब्धता कमी असते.
(d) ग्रामीण भागात मृत्यूदर जास्त असतो.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत?

- (1) (b) आणि (c) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (d) (4) फक्त (d)

The population is decreasing continuously in rural area, because :

- (a) The birth rate in rural area is low.
(b) The rural people are migrating to urban area.
(c) The employment is not available in rural area.
(d) The death rate is high in rural area.

Which statement/s of the above is true ?

- (1) (b) and (c) (2) only (b) (3) (a) and (d) (4) only (d)

54. महाराष्ट्राच्या हवामानावर खालीलपैकी कोणत्या प्राकृतिक रचनेचा सर्वात जास्त परिणाम झाला आहे?

- (1) महाराष्ट्रातील दख्खनचे पठार (2) सह्याद्री पर्वत आणि सातपुडा डोंगर रांग
(3) किनार पट्टीचे मैदान (4) मुडखेड टेकड्या

Which of the following physiographic factor predominantly influence on climate of Maharashtra ?

- (1) Deccan plateau in Maharashtra (2) Sahyadri mountain and Satpuda range
(3) Coastal plains (4) Mudkhed hills

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

55. गुजरात राज्यातील 'उकाई' हा बहुउद्देशीय प्रकल्प कोणत्या नदीवर वसलेला आहे?

- (1) साबरमती (2) तापी (3) माही (4) नर्मदा

The multipurpose project of Gujarat 'Ukai' is situated on which River ?

- (1) Sabarmati (2) Tapti (3) Mahi (4) Narmada

56. मार्च 2020 अखेर कोणत्या राज्यात प्राथमिक कृषि पत संस्थांची संख्या सर्वाधिक होती ?

- (1) कर्नाटक (2) तामिळनाडू (3) गुजरात (4) महाराष्ट्र

In which state the number of Primary Agricultural Credit Societies was highest at the end of March 2020 ?

- (1) Karnataka (2) Tamil Nadu (3) Gujarat (4) Maharashtra

57. 1993 मध्ये सरकारने _____ यांच्या अध्यक्षतेखाली सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांची निर्गुतवणूक करण्यासाठी समिती नेमलेली होती.

- (1) जी.व्ही. रामकृष्ण (2) मॉटेक अहलुवालिया
(3) सी. रंगराजन (4) सी.पी. चंद्रशेखर

The Government appointed a Committee in 1993 on Disinvestment in Public Sector Enterprises under the Chairmanship of _____ .

- (1) G.V. Ramkrishna (2) Montek Ahluwalia
(3) C. Rangrajan (4) C.P. Chandrashekhar

58. सन 2017-18 मध्ये भारतातील सर्वाधिक प्रत्यक्ष विदेशी गुंतवणूक (FDI) 23.6% _____ या क्षेत्रात होती.

- (1) संप्रेषण सेवा (2) वस्तुनिर्माण क्षेत्र
(3) किरकोळ आणि घाऊक व्यापार (4) वित्तीय सेवा

During 2017-18 Foreign Direct Investment (FDI) was highest 23.6 percent in _____ sector in India.

- (1) Communication services (2) Manufacturing sector
(3) Real and Wholesale trade (4) Financial services

59. वायू प्रदूषणाच्या वाढत्या समस्येचा सामना करण्यासाठी, 2021-22 च्या अर्थसंकल्पात 10 लाखापेक्षा अधिक लोकसंख्या असलेल्या _____ शहरी केंद्रासाठी ₹ 2217 कोटी प्रदान करण्याचा प्रस्ताव आहे.

- (1) 32 (2) 42 (3) 52 (4) 62

To tackle the burgeoning problem of air pollution, the 2021-22 Budget proposes to provide an amount of ₹ 2217 crore for _____ urban centres with a million-plus population.

- (1) 32 (2) 42 (3) 52 (4) 62

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

60. योग्य जोड्या जुळवा :

(a) देशातील द्वितीय क्रमांकाचा कृषीप्रधान उद्योग	(i) सूती कापड उद्योग
(b) देशातील सर्वात जुना व संघटित क्षेत्रातील उद्योग	(ii) लोह व स्टील उद्योग
(c) जलद औद्योगिकीकरणास कारणीभूत ठरणारा उद्योग	(iii) साखर उद्योग
(d) नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर	(iv) वाहन उद्योग

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the following :

(a) Second largest agro based industry in India	(i) Cotton industry
(b) One of the oldest and organised industry in India	(ii) Iron and steel industry
(c) Industry leading to rapid industrialisation	(iii) Sugar industry
(d) Use of new technology	(iv) Automobile industry

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

61. नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक (CAG) यांना पुरवणी लेखा परिक्षणाचे आदेश देण्याचा अधिकार असून लेखा परिक्षण अहवाल प्राप्त झाल्यापासून _____ दिवसांच्या आत लेखा परिक्षण अहवालावर ते टिप्पणी करू शकतात.

(1) 30 दिवस	(2) 60 दिवस	(3) 90 दिवस	(4) 120 दिवस

Comptroller and Auditor General (CAG) has a right to order conduct of supplementary audit and he may also comment upon the audit report within _____ days from the date of receipt of audit report.

(1) 30 days	(2) 60 days	(3) 90 days	(4) 120 days

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

62. राजकोषीय तूट आणि वर्षभरातील व्याज भरणा यातील फरकाला _____ म्हणतात.

- (1) वित्तीय तूट (2) अंदाजपत्रक तूट (3) प्राथमिक तूट (4) महसूली तूट

The difference between fiscal deficit and interest payment during the year is called _____ .

- (1) Fiscal deficit (2) Budget deficit (3) Primary deficit (4) Revenue deficit

63. केंद्रीय उत्पादन शुल्काची राज्यांमधील वाटणीसाठी सातव्या वित्त आयोगाच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

- (a) लोकसंख्येसाठी 25 टक्के भार.
 (b) प्रत्येक राज्यातील गरिबांसाठी 33.5 टक्के भार.
 (c) राज्यांच्या दरडोई उत्पन्नाच्या वाढीसाठी 16.5 टक्के भार.
 (d) राज्यांमधील उत्पन्नांच्या समानतेसाठी 25 टक्के भार.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहेत ?

- (1) केवळ (a) आणि (d) योग्य आहेत (2) केवळ (b) आणि (c) योग्य आहेत
 (3) केवळ (a), (b) आणि (c) योग्य आहेत (4) केवळ (a), (c) आणि (d) योग्य आहेत

Consider the following statements in the context of Seventh Finance Commission for distribution of the states share of the central excise duty :

- (a) 25 percent weightage for population.
 (b) 33.5 percent weightage for poor in each state.
 (c) 16.5 percent weightage for increase in the per capita income of the state.
 (d) 25 percent weightage for income equilisation between state.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

- (1) Only (a) and (d) are correct (2) Only (b) and (c) are correct
 (3) Only (a), (b) and (c) are correct (4) Only (a), (c) and (d) are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

64. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (a) ठेव विमा आणि पत हमी महामंडळ (सुधारणा) कायदा संसदेने 2021 मध्ये मंजूर केला.
- (b) ठेव विम्याचा हप्ता ठेवीदारांकडून वसूल केला जातो.
- (c) ठेव विमा हप्ता सर्व विमाधारक बँकांसाठी अनिवार्य आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहे/त?

- (1) फक्त (a) आणि (b) योग्य आहेत
- (2) फक्त (a) आणि (c) योग्य आहेत
- (3) फक्त (b) आणि (c) योग्य आहेत
- (4) वरीलपैकी सर्व योग्य आहेत

Consider the following statements :

- (a) The Deposit Insurance and Credit Guarantee Corporation (Amendment) Act, passed by the Parliament in 2021.
- (b) The deposit insurance premium is recovered from the depositors.
- (c) The deposit insurance premium is compulsory for all insured banks.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

- (1) Only (a) and (b) are correct
- (2) Only (a) and (c) are correct
- (3) Only (b) and (c) are correct
- (4) All of the above are correct

65. खालील विधाने विचारात घ्या.

- (a) संपूर्ण ग्रामीण रोजगार योजना (SGRY) सप्टेंबर 2001 मध्ये सुरु करण्यात आली.
- (b) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना (MGNREGS) फेब्रुवारी 2006 मध्ये सुरु करण्यात आली.
- (c) नेहरू रोजगार योजना (NRY) ऑक्टोबर 1989 मध्ये ग्रामीण गरीबांच्या फायद्यासाठी सुरु करण्यात आली.

वर दिलेल्या विधान/विधानांपैकी कोणते विधान/विधाने योग्य आहे/आहेत?

- (1) (a) फक्त
- (2) (b) फक्त
- (3) (a) व (b) फक्त
- (4) (a) व (c) फक्त

Consider the following statements :

- (a) Sampoorna Grameen Rozgar Yojana (SGRY) was launched September 2001.
- (b) Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme (MGNREGS) was introduced in February 2006.
- (c) The Nehru Rozgar Yojana (NRY) was launched in October 1989 for the benefit of the rural poor.

Which of the following statement/s given above is/are correct ?

- (1) (a) only
- (2) (b) only
- (3) (a) and (b) only
- (4) (a) and (c) only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

66. 2016 ची एन.के. सिंग समिती ही _____ शी संबंधित आहे.

- (1) बारावा वित्त आयोग
- (2) बारावी पंचवार्षिक योजना
- (3) चौदावा वित्त आयोग
- (4) वित्तीय जबाबदारी आणि अर्थसंकल्पीय व्यवस्थापन कायदा

N.K. Singh Committee of 2016 is related to _____.

- (1) Twelfth Finance Commission
- (2) Twelfth Five Year Plan
- (3) Fourteenth Finance Commission
- (4) Fiscal Responsibility and Budget Management Act

67. भारतात 1980 ते 1985 या काळात लहान जमीन धारकता होण्याची खालीलपैकी कोणती कारणे होती ?

- (a) वारसा कायदा
- (b) वेगाने वाढणारी लोकसंख्या
- (c) ग्रामीण कर्जबाजारीपणा
- (d) वेगाने वाढणारी संयुक्त कुटुंब व्यवस्था

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) आणि (d)	(2) केवळ (b) आणि (c)
(3) केवळ (a), (b) आणि (c)	(4) केवळ (b), (c) आणि (d)

Which of the following were the reasons for small land holdings during 1980 to 1985 in India ?

- (a) Law of inheritance
- (b) Rapidly growing population
- (c) Rural indebtedness
- (d) Rapidly growing joint family system

Answer Options :

(1) only (a) and (d)	(2) only (b) and (c)
(3) only (a), (b) and (c)	(4) only (b), (c) and (d)

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

68. राउरकेला, भिलाई आणि दुर्गापूर येथे सार्वजनिक क्षेत्रातील तीन मोठे स्टील प्रकल्प कोणत्या पंचवार्षिक योजनेदरम्यान उभारण्यात आले?

(1) पहिली पंचवार्षिक योजना	(2) दुसरी पंचवार्षिक योजना
(3) तिसरी पंचवार्षिक योजना	(4) चौथी पंचवार्षिक योजना

During which five year plan three major steel plants in the public sector were built up at Rourkela, Bhilai and Durgapur ?

(1) First Five Year Plan	(2) Second Five Year Plan
(3) Third Five Year Plan	(4) Fourth Five Year Plan

69. खालीलपैकी कोणते राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण 2000 चे उद्दिष्ट नाही?

(1) बालमृत्यूचे प्रमाण कमी करणे	(2) सार्वत्रिक लसीकरण
(3) गरीब मुलांसाठी मध्यान्ह भोजन	(4) दोन मुलांचे लहान कुटुंब स्विकारण्यास प्रोत्साहन

Which of the following is not objective of National Population Policy 2000 ?

(1) Reduction in infant mortality	(2) Universal immunisation
(3) Mid-day meal for poor children	(4) Incentive to adopt two child small family

70. खालीलपैकी कोणता भारतीय रिझर्व्ह बँकेचा परिमाणात्मक मौद्रिक उपाय नाही ?

(1) बँक दर	(2) नैतिक समजावणी
(3) रोख राखीव प्रमाण	(4) वैधानिक रोखता प्रमाण

Which of the following is not a quantitative monetary measures of Reserve Bank of India ?

(1) Bank Rate	(2) Moral Suasion
(3) Cash Reserve Ratio	(4) Statutory Liquidity Ratio

71. खालीलपैकी कोणत्या पदार्थाची औष्मिक प्रवाहकता सर्वात जास्त असते ?

(1) लाकूड	(2) अॅल्युमिनियम	(3) काच	(4) चांदी

Which of the following substance has the highest thermal conductivity ?

(1) Wood	(2) Aluminium	(3) Glass	(4) Silver

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

72. पातळपडद्या द्वारे प्रकाश डोळ्यामध्ये प्रवेश करतो त्याला _____ म्हणतात.

- (1) आयरीस (2) पुपिल (3) रेटीना (4) कॉर्निया

Light enters the eye through thin membrane called the _____ .

- (1) Iris (2) Pupil (3) Retina (4) Cornea

73. प्रतिध्वनी तरच ऐकू येतो, जर ध्वनीचा स्त्रोत आणि अडथळा यांतील अंतर _____ असेल.

- (1) 17 मीटरपेक्षा कमी (2) 17 मीटरपेक्षा जास्त किंवा 17 मीटर
(3) 7 मीटरपेक्षा कमी (4) वरीलपैकी कोणतेच नाही

Echo is heard if the distance between the source of sound and the obstacle is _____ .

- (1) Less than 17 meters (2) More than or equal to 17 meters
(3) Less than 7 meters (4) None of the above

74. _____ च्या अणूच्या मॉडेलमध्ये, इलेक्ट्रॉनचा कोनीय संवेग हा $h/2\pi$ या परिमाणाचा अविभाज्य गुणक आहे.

- (1) रूदरफोर्ड (2) डाल्टन (3) बोहर (4) फर्मी

In _____ model of an atom, the angular momentum (mvr) of an electron is an integral multiple of the quantity $h/2\pi$.

- (1) Rutherford's (2) Dalton's (3) Bohr's (4) Fermi's

75. खालीलपैकी चुकीचे विधान निवडा.

- (1) रेणूमधील बॉन्डिंग कक्षा ह्या अणू कक्षांच्या बेरजेच्या प्रभावाने तयार होतात.
(2) बॉन्डिंग रेणू कक्षेमध्ये दोन केंद्रकांमधील भागात इलेक्ट्रॉन घनता फार कमी असते.
(3) एकत्र येणाऱ्या अणूकक्षांपेक्षा अँटिबॉन्डिंग रेणू कक्षेची ऊर्जा ही जास्त असते.
(4) σ^* , π^* , δ^* , इत्यादि चिन्हांनी अँटिबॉन्डिंग रेणू कक्षा दर्शविल्या जातात.

Choose the **incorrect** answer :

- (1) Bonding molecular orbitals are formed by the additive effect of the atomic orbitals.
(2) The electron density in the internuclear region in bonding molecular orbital is very low.
(3) Energy of the antibonding molecular orbital is higher than that of the combining atomic orbitals.
(4) Antibonding molecular orbitals are represented by σ^* , π^* , δ^* , etc.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

76. जैविक नायट्रोजन फिक्सेशन दरम्यान, नायट्रिफायिंग जिवाणू कोणाचे रूपांतर कशामध्ये करतात?

(1) NO_3^- चे NH_4^+ मध्ये	(2) N_2 चे NH_4^+ मध्ये
(3) NH_4^+ चे NO_3^- मध्ये	(4) NO_3^- चे N_2 मध्ये

During biological nitrogen fixation, nitrifying bacteria convert _____ .

(1) NO_3^- to NH_4^+	(2) N_2 to NH_4^+
(3) NH_4^+ to NO_3^-	(4) NO_3^- to N_2

77. खालील जोड्या जुळवा.

(a) पायथन मोलुरुस	(i) हिमोटॉक्सिक
(b) नाजा नाजा	(ii) अंध साप
(c) व्हायपर रस्सीली	(iii) न्युरोटॉक्सिक
(d) टायफ्लोप्स ब्रामिनास	(iv) बिन विषारी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(4)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)

Match the following :

(a) Python molurus	(i) Haemotoxic
(b) Naja naja	(ii) Blind snake
(c) Viper russelli	(iii) Neurotoxic
(d) Typhlops braminus	(iv) Non-poisonous

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(4)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

78. ऑरिलियाच्या लारवल स्टेजचा खालीलपैकी योग्य क्रम कोणता?

- (1) प्लान्युला, हायड्राट्युबा, सायफिस्टोमा, ईफिरा
- (2) प्लान्युला, ईफिरा, सायफिस्टोमा, हायड्राट्युबा
- (3) सायफिस्टोमा, प्लान्युला, हायड्राट्युबा, ईफिरा
- (4) हायड्राट्युबा, ईफिरा, प्लान्युला, सायफिस्टोमा

Which one of the following is the correct sequence of larval stages of Aurelia ?

- (1) Planula, Hydratuba, Scyphistoma, Ephyra
- (2) Planula, Ephyra, Scyphistoma, Hydratuba
- (3) Scyphistoma, Planula, Hydratuba, Ephyra
- (4) Hydratuba, Ephyra, Planula, Scyphistoma

79. खालीलपैकी कोणता/कोणत्या प्राणी/प्राण्यांचा समूह हे सरपटणारे प्राणी या वर्गात मोडतात?

- (a) पाल, साप, बेडूक आणि लोरीस
- (b) कासव, घडीयाल, कॅमेन आणि टॉटयारा
- (c) कासव, मगर, सॅलेमेंडर आणि पाल
- (d) सॅलेमेंडर, सरडा, कासव आणि बेडूक

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (b)
- (2) फक्त (b) आणि (c)
- (3) फक्त (c) आणि (d)
- (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following is/are group/groups of reptilian animals ?

- (a) Lizard, Snake, Frog and Loris
- (b) Turtle, Gharial, Caiman and Tuatara
- (c) Turtle, Crocodile, Salamander and Lizard
- (d) Salamander, Catotes, Turtle and Frog

Answer Options :

- (1) Only (b)
- (2) Only (b) & (c)
- (3) Only (c) & (d)
- (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

80. खारपाण पट्ट्यातील शेतीतील सिंचनामुळे पिकांच्या उत्पादनावर परिणाम होण्याची कारणे म्हणजे :

- (a) जमिनीच्या पोताच्या निष्कृष्ट दर्जामुळे
- (b) पिकांची वाढ खुंटल्यामुळे
- (c) पानांच्या पिवळेपणामुळे
- (d) जमिनीतील क्षारांच्या संचयामुळे

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत?

- (1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त
- (3) (a), (b) आणि (c) फक्त (4) (a) आणि (d) फक्त

Irrigation in the fields of saline tract affects the productivity of crops because of :

- (a) Degradation of soil structure
- (b) Growth inhibition of plants
- (c) Leaf discolouration
- (d) Salt accumulation in soil

Which of the given above statement/statements is/are correct ?

- (1) (a) only (2) (a) and (b) only
- (3) (a), (b) and (c) only (4) (a) and (d) only

81. आंतरिक कीड म्हणजे काय?

- (1) एखाद्या महिन्यात वारंवार येणारी
- (2) एखाद्या प्रदेशात येणारी
- (3) एखाद्या प्रदेशात वर्षानुवर्षे असणारी
- (4) एखाद्या प्रदेशात तीव्र स्वरूपात असणारी

How the occurrence of Endemic pest is defined ?

- (1) Occurs frequently in months
- (2) Occurs in few localities
- (3) Occurs in the same area year after year
- (4) Occurs in an area in severe form

82. ज्या झाडांची बी उघडी असते, ती झाडे कोणत्या गटात मोडतात?

- (1) अँजिओस्पर्म (2) जिम्नोस्पर्म (3) ट्रॅचिओफायटा (4) क्रिप्टोगॅम्स

Plants whose seeds are naked, are classified in which group ?

- (1) Angiosperms (2) Gymnosperms (3) Tracheophyta (4) Cryptogamms

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

83. खालीलपैकी कोणता विषाणू एका व्यक्तीकडून दुसऱ्या व्यक्तीमध्ये संक्रमित सुई किंवा असुरक्षित लैंगिक संबंधामुळे पसरतो?

- (1) डेंग्यू विषाणू (2) रॉटा वायरस (3) हिपॅटायटीस अ (4) हिपॅटायटीस ब

From the following viruses, which one transfers from one person to other via infected needles or unprotected sex ?

- (1) Dengue virus (2) Rota virus (3) Hepatitis A (4) Hepatitis B

84. कोणत्या शास्त्रज्ञाने देवी रोगावरील लसीचा शोध लावला?

- (1) लुई पाश्चर (2) एडवर्ड जेनर
(3) अलेक्झांडर फ्लेमिंग (4) सेल्मन वॉक्समन

Which scientist discovered small pox vaccine ?

- (1) Louis Pasteur (2) Edward Jenner
(3) Alexander Fleming (4) Selmán Waksman

85. निर्जंतुकीकरण करण्यासाठी खालीलपैकी कोणाचा वापर होतो?

- (1) अतिनील प्रकाश (2) ओटोकलेव
(3) इन्फ्रारेड किरण (4) सोडियम कार्बोनेट

Which of the following is used to disinfect surfaces ?

- (1) Ultraviolet light (2) Autoclave
(3) Infrared light (4) Sodium Carbonate

86. दिलेल्या विधानाशी निगडित कोणते गृहीतक बरोबर आहे?

विधान : 'सिगारेट ओढणे हे आरोग्यासाठी हानिकारक आहे' अशी माहिती सिगारेट पाकिटावर छापलेली असते कारण,

- गृहीतक : (i) सिगारेट पाकिटावर लिहिलेली माहिती लोक वाचतात.
(ii) बऱ्याच व्यक्ती सिगारेट पाकिटावरील दिलेल्या इशान्याचा गांभीर्याने विचार करतात.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त गृहीतक (i) बरोबर
(2) फक्त गृहीतक (ii) बरोबर
(3) गृहीतक (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर
(4) गृहीतक (i) आणि (ii) दोन्ही बरोबर नाहीत

Find out which assumption is correct from the given statement.

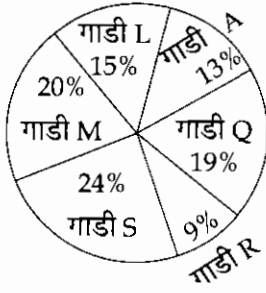
Statement : 'Cigarette smoking is injurious to Health', this information is given on the cigarette packet, because,

- Assumption : (i) People read the information given on the cigarette packet.
(ii) Many people take seriously the warning given on cigarette packet.

Answer Options :

- (1) Only (i) assumption is correct
(2) Only (ii) assumption is correct
(3) Both (i) and (ii) assumptions are correct
(4) Both (i) and (ii) assumptions are not correct

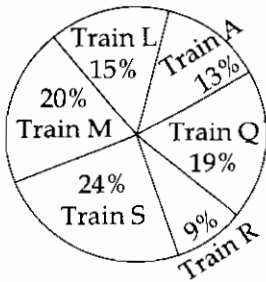
87. विविध रेल्वे गाड्यांमधील प्रवाशांचे शेकडा प्रमाण पुढील वर्तुळखंडात दर्शविले आहे.

प्रवाशांची एकूण संख्या = 8500 आहे तर गाडी S, M आणि L यांची मिळून सरासरी प्रवाशी संख्या किती?

- (1) 1521   (2) 1641   (3) 1672   (4) 1651

The percentage distribution of passengers in different trains are shown in the following pie-chart.

Total number of passengers = 8500. What is the average number of passengers in Trains S, M and L together ?

- (1) 1521   (2) 1641   (3) 1672   (4) 1651

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

88. आंब्याचे झाड पेरू व लिंबुच्या झाडाच्या मध्ये आहे. पपईचे झाड लिंबुच्या झाडाजवळ आहे पण आंब्याच्या व पेरूच्या झाडाजवळ नाही. पपईच्या उजवीकडे नारळाचे झाड आहे पण पेरूच्या झाडाच्या डावीकडे कोणतेच झाड नाही.

खालीलपैकी कोणती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत?

- (i) लिंबुचे झाड पपई आणि आंब्याच्या झाडाच्या मध्ये आहे.
- (ii) पपईचे झाड नारळ आणि लिंबुच्या झाडाच्या मध्ये आहे.
- (iii) पपईचे झाड नारळाच्या झाडाजवळ आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त विधाने (i) आणि (ii) बरोबर आहेत
- (2) फक्त विधाने (i) आणि (iii) बरोबर आहेत
- (3) फक्त विधाने (ii) आणि (iii) बरोबर आहेत
- (4) विधाने (i), (ii) आणि (iii) बरोबर आहेत

Mango tree is in the middle of Gauva and Lemon tree. Papaya tree is near the Lemon tree but not near the Mango tree and Gauva tree. At the right side of Papaya tree is Coconut tree but at the left side of Gauva tree no any tree.

Which statement/s of following is/are correct ?

- (i) Lemon tree is between the Papaya and Mango tree.
- (ii) Papaya tree is between Coconut and Lemon tree.
- (iii) Papaya tree is near Coconut tree.

Answer Options :

- (1) Only (i) and (ii) statements are correct
- (2) Only (i) and (iii) statements are correct
- (3) Only (ii) and (iii) statements are correct
- (4) (i), (ii) and (iii) all statements are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

89. एका क्लबमध्ये 80 खेळाडू आहेत. त्यातील 36 खेळाडू कबड्डी खेळतात व 48 खेळाडू क्रिकेट खेळतात. जर 12 खेळाडू कबड्डी व क्रिकेट हे दोन्हीही खेळ खेळत असतील तर किती टक्के खेळाडू कबड्डी अथवा क्रिकेट खेळत नाहीत ?

- (1) 20% (2) 15% (3) 10% (4) 5%

There are 80 players in a club, of which 36 play Kabaddi and 48 play Cricket. If 12 players play both Kabaddi and Cricket, what is the percentage of players who do not play either Kabaddi or Cricket ?

- (1) 20% (2) 15% (3) 10% (4) 5%

90. A, B, C, D, E आणि F एका ओळीत उभे आहेत. B हा F आणि D च्या मध्ये उभा आहे. E हा A आणि C च्या मध्ये उभा आहे. A हा F किंवा D च्या लगेच पुढे नाही. C हा D च्या लगेच पुढे नाही. F हा कोणत्या जोडीच्या मध्ये उभा आहे?

- (1) B आणि D (2) B आणि A (3) B आणि E (4) B आणि C

Six students A, B, C, D, E and F are standing a row. B is between F and D. E is between A and C. A does not stand next to either F or D. C does not stand next to D. F is between which of the following pair of students ?

- (1) B and D (2) B and A (3) B and E (4) B and C

91. जर इंग्रजी अक्षरे, A ते M मधील अक्षरे अनुक्रमे 1 ते 13 पर्यंतची संख्या दर्शवित असतील आणि N शून्य दर्शवित असेल आणि O ते Z मधील अक्षरे अनुक्रमे -1 ते -12 पर्यंत असतील तर SUCCESS दर्शविणाऱ्या पूर्णांकाची बेरीज किती असेल ?

- (1) -11 (2) 11 (3) 16 (4) 20

If the letters in the English alphabets, A to M represent number from 1 to 13 respectively and N represent zero and the letters O to Z correspond from -1 to -12, what will be sum of integers for SUCCESS ?

- (1) -11 (2) 11 (3) 16 (4) 20

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

92. एका शाळेच्या इयत्ता नववीच्या विद्यार्थ्यांच्या A, B, C, D या चार तुकड्या आहेत. खाली दिलेल्या तक्त्यात सहामाही आणि वार्षिक परीक्षेचा निकाल दर्शविला आहे.

निकाल	विद्यार्थी संख्या			
	तुकडी-A	तुकडी-B	तुकडी-C	तुकडी-D
दोन्ही परीक्षेत अनुत्तीर्ण विद्यार्थी	24	25	15	17
सहामाही परीक्षेत अनुत्तीर्ण परंतु वार्षिक परीक्षेत उत्तीर्ण विद्यार्थी	14	13	18	18
सहामाही परीक्षेत उत्तीर्ण परंतु वार्षिक परीक्षेत अनुत्तीर्ण विद्यार्थी	8	17	11	15
दोन्ही परीक्षेत उत्तीर्ण विद्यार्थी	64	55	46	70

तर वार्षिक परीक्षेत कोणत्या तुकडीचे पास होण्याचे प्रमाण सर्वात जास्त आहे?

- (1) B   (2) A   (3) D   (4) C

A school has four divisions A, B, C and D of ninth standard students. The results of half-yearly and annual examinations are shown in table given below.

Result	No. of students			
	Section A	Section B	Section C	Section D
students failed in both examinations	24	25	15	17
students failed in half-yearly but passed in annual exams	14	13	18	18
students passed in half-yearly but failed in annual exams	8	17	11	15
students passed in both examinations	64	55	46	70

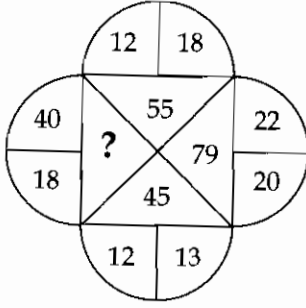
Which division has the maximum passing rate in the annual examinations ?

- (1) B   (2) A   (3) D   (4) C

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

93. खालील आकृतीमध्ये प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल?

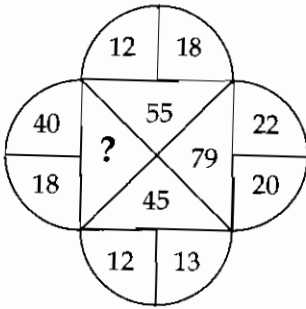
(1) 116

(2) 111

(3) 114

(4) 112

What will be the number at the place of question mark ?

(1) 116

(2) 111

(3) 114

(4) 112

94. एका सांकेतिक लिपीत RED = 9 आणि BLUE = 10 तर WHITE = ?

(1) 13

(2) 15

(3) 17

(4) 19

In a code language, RED = 9 and BLUE = 10. Then WHITE = ?

(1) 13

(2) 15

(3) 17

(4) 19

95. आगगाडीत बसून एक व्यक्ती इलेक्ट्रीक खांबांची संख्या मोजते आहे. दोन खांबातील अंतर 50 मीटर आहे आणि त्या आगगाडीचा वेग ताशी 40 किमी आहे तर 5601 खांब मोजण्यासाठी किती तास लागतील?

(1) 7 तास

(2) 6 तास

(3) 5 तास

(4) 3 तास

Travelling in a train, a person is counting the number of electric poles. The distance between the two poles is 50 metres and the speed of the train is 40 km/hour. Then how many hours will the person require to count 5601 poles ?

(1) 7 hours

(2) 6 hours

(3) 5 hours

(4) 3 hours

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

96. अनुक्रमे 1 ते 97 मधील नैसर्गिक संख्यांची सरासरी काढा.

- (1) 47 (2) 37 (3) 48 (4) 49

Find the average of natural numbers between 1 to 97.

- (1) 47 (2) 37 (3) 48 (4) 49

97. 250 मीटर लांबीची रेल्वेगाडी ताशी 45 कि.मी. वेगाने धावते, तर 250 मी. लांबीचा प्लॅटफॉर्म ओलांडण्यासाठी किती वेळ लागेल?

- (1) 36 सेकंद (2) 40 सेकंद (3) 50 सेकंद (4) 45 सेकंद

A train 250 metres long running at a speed 45 km/hr, how long does it take to pass a platform of length 250 metres ?

- (1) 36 Seconds (2) 40 Seconds (3) 50 Seconds (4) 45 Seconds

98. रविने सुधीरला एक वस्तू 6% नफ्याने विकली. सुधीरने ती वस्तू 5% तोट्याने गोपालला विकली. जर गोपालची खरेदीची किंमत रुपये 2014 असेल तर रविची खरेदीची किंमत किती?

- (1) रुपये 2000 (2) रुपये 2011 (3) रुपये 2020 (4) रुपये 1900

Ravi sold an article to Sudhir at a profit of 6% who in turn sold that to Gopal at a loss of 5%. If Gopal paid Rs. 2014 for the article, find the cost price of the article for Ravi :

- (1) Rs. 2000 (2) Rs. 2011 (3) Rs. 2020 (4) Rs. 1900

99. एक नाणूस मुंबईहून पुण्याला 4 किमी प्रति तास या वेगाने जातो आणि 6 किमी प्रति तास वेगाने परत येतो. तर त्याचा एकूण प्रवासाचा सरासरी वेग किती?

- (1) 4.8 किमी/तास (2) 5 किमी/तास (3) 4.2 किमी/तास (4) 5.6 किमी/तास

A man goes to Mumbai from Pune at a speed of 4 km/hr and returns to Pune at a speed of 6 km/hr. What is his average speed of the entire journey ?

- (1) 4.8 km/hr (2) 5 km/hr (3) 4.2 km/hr (4) 5.6 km/hr

100. A आणि B एक काम एकत्रितपणे 15 दिवसात पूर्ण करतात B एकटा तेच काम 20 दिवसात पूर्ण करतो तर A एकटा तेच काम किती दिवसात पूर्ण करेल?

- (1) 60 (2) 45 (3) 40 (4) 30

If A and B together can complete a piece of work in 15 days and B alone in 20 days. In how many days can A alone complete the work ?

- (1) 60 (2) 45 (3) 40 (4) 30

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरणे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK